

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่
A Participative Management Model Using 4IT Child Quality Model
So As to Enhance Child Quality of Students in Ban Mi Town
Municipality Kindergarten School

เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร*
Phomesak Phoemprayoon

Received: July 10, 2023 Revised: September 8, 2023 Accepted: October 24, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model 2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model ส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ 3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model และ 4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการประเมิน จำนวน 22 ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 26 ข้อ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ 165 ตัวแปร 2. รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ 1) เพิ่มการสื่อสาร 2) เพิ่มความเชื่อมั่นต่อโรงเรียน 3) เพิ่มภาคีเครือข่าย 4) เพิ่มการระดมทรัพยากร 5) ร่วมกันวางแผน 6) ร่วมกันดำเนินการ 7) ร่วมกันประเมิน 8) ร่วมกันปรับปรุง 9) คุณภาพเด็ก และ 10) นำผลลัพธ์มาพัฒนาโดยการประสานงานจากทุกภาคส่วน 3. ผลทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า ค่าเฉลี่ยคุณภาพเด็กหลังใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบ และ 4. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งโดยรวมและทุกด้าน

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, คุณภาพเด็ก, รูปแบบการบริหาร

* ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่

Abstract

This research aimed 1. to study a participative management model using 4IT child quality model; 2. to develop a participative management model using 4IT child quality model to enhance child quality of students in Ban Mi Town Municipality Kindergarten School; 3. to conduct a practical test of a participative management model using 4IT child quality model, and 4. to assess a participative management model using 4IT child quality model to enhance child quality model. The population consisted of 16 teachers. The research instruments were interview 22 item assessment record form, and a 26 item questionnaire. Manual Data Collection was applied. Statistics for data analysis were frequency, percentage, and content analysis.

Research results revealed that: 1. There were 165 variables of the participative management model; 2. There were 10 components from the participative management model, comprising 1) increasing communication (I), 2) increasing confidence in the school (I), 3) increasing network partners (I), 4) increasing resource mobilization (I), 5) collaborative planning (T), 6) collaborative working (T), 7) collaborative evaluation (T), 8) collaborative improvement (T), 9) Child quality (C), and 10) bringing the results to develop with coordination from all sectors. 3. After using the participative management model, the posttest mean score of child quality was higher than the pretest mean score. 4. The participative management model achieved the highest satisfaction level, passing overall assessments and all aspects.

Keywords: Participative Management, Child Quality, Management Model

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 1 มาตรา 8 และหมวด 2 มาตรา 10 กำหนดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และการจัดการศึกษาดังกล่าว เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงไม่สามารถแยกออกจากกันได้ แม้ว่ารัฐจะมีหน้าที่และงบประมาณในการบริหารราชการแผ่นดินก็ตาม หากให้เป็นภาระของรัฐ แต่เพียงฝ่ายเดียวการศึกษาก็คงก้าวไปได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ เพราะระบบการศึกษาที่รัฐจัดขึ้นเป็นการศึกษาแบบแยกส่วนตามภาระหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน โดยรวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจไว้ที่ส่วนกลางเพียงแห่งเดียวทำให้การดำเนินงานล่าช้า ปัจจุบันนี้เป็นยุคข้อมูลข่าวสารหรือยุคโลกาภิวัตน์จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจโดยการเปิดโอกาสให้บุคคล ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนกับความรู้สมัยใหม่อันเป็นผลต่อกิจกรรมการเรียนการสอนในยุคปฏิรูปการศึกษา ซึ่งตรงกับแนวคิดหลักในการจัดการศึกษาเพื่อทุกคนทุกฝ่าย (Education for All) และทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) อันเป็นหลักการพื้นฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546, หน้า 3 - 4)

เด็กปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและการพัฒนาในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อ ๆ ไป เด็กในวัยนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีคุณภาพและจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว ดังนั้นการพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของคนตลอดชีวิตและเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด โดยปัจจุบันประเทศไทยมีเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 ปี ที่มีพัฒนาการไม่สมวัยเป็นจำนวนมากนับเป็นวิกฤตร้ายแรงต่อการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการสร้างประเทศให้เจริญรุ่งเรือง มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในสภาพสังคมที่บิดา มารดา และผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความจำเป็นต้องพาเด็กปฐมวัยไปรับบริการการดูแลและพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ แตกต่างเหลื่อมล้ำกันมาก ระหว่างกลุ่มมีโอกาสดีกกลุ่มด้อยโอกาส ระหว่างการจัดการศึกษาเร่งเรียนจนเครียดกับแบบละเลยขาดความเอาใจใส่ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนทั้งจากมุมมองของการพัฒนาคุณภาพมนุษย์และการปฏิรูปการศึกษา โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นการบริหารที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันและสอดคล้องกับนโยบายต่าง ๆ ของรัฐ การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาปัญหาและตัดสินใจร่วมกันรับผิดชอบในการบริหารงานบางอย่าง เพื่อประโยชน์ในการระดมกำลังความคิดและแบ่งภาระหน้าที่ของผู้บริหาร (คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562, หน้า 57 - 62)

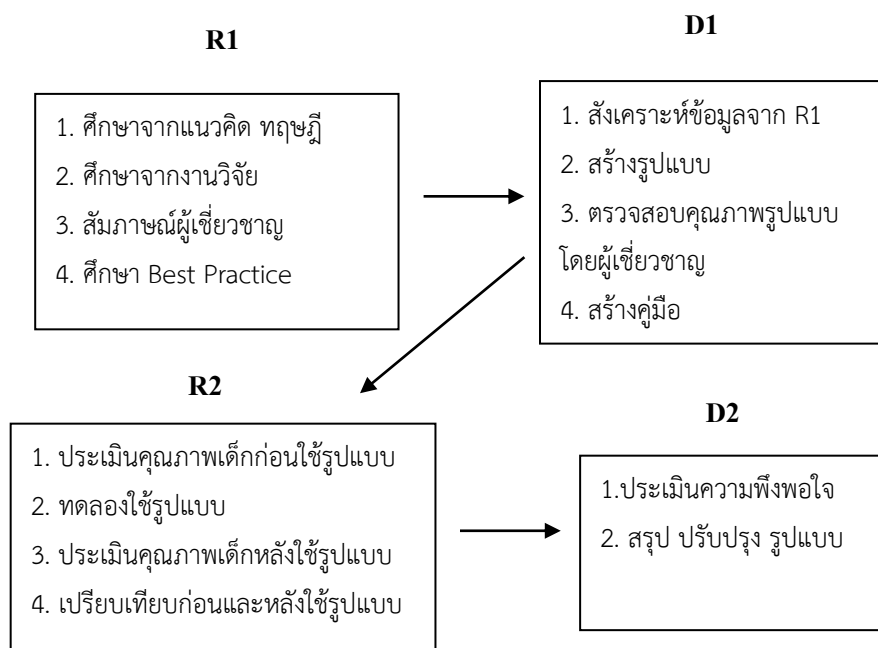
ด้วยปัญหาการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงที่มาและความสำคัญของปัญหา จึงสนใจและต้องการศึกษาถึงการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality

Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ ว่าควรมีรูปแบบอย่างไรบ้าง โดยอาศัยหลักการ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่
4. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร คือ ครูผู้สอนระดับชั้น อนุบาล 1 - 3 โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ จำนวน 16 คน ปีการศึกษา 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบบันทึกการประเมิน มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 ปี ถึงอายุ 6 ปี (ก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย

ด้านเด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่เหมาะสม	จำนวน 3 ข้อ
ด้านเด็กมีพัฒนาการสมวัย	จำนวน 1 ข้อ
ด้านเด็กมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว	จำนวน 2 ข้อ
ด้านเด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ	จำนวน 3 ข้อ
ด้านเด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้และสร้างสรรค์	จำนวน 5 ข้อ
ด้านเด็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร	จำนวน 4 ข้อ
ด้านสังคม คุณธรรม มีวินัย และความเป็นพลเมืองดี	จำนวน 4 ข้อ

2.2 แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามตามตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา และอายุ

ตอนที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert, 1974, p. 125) เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ระดับมากที่สุด ให้น้ำหนัก 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ระดับมาก ให้น้ำหนัก 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ระดับปานกลาง ให้น้ำหนัก 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ระดับน้อย ให้มีน้ำหนัก 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ระดับน้อยที่สุด ให้มีน้ำหนัก 1 คะแนน

3. การหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 แบบบันทึกการประเมิน มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 ปี ถึงอายุ 6 ปี (ก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) ซึ่งไม่ต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น เพราะเป็นแบบการประเมินจากคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการการศึกษา กำหนดให้เป็นมาตรฐานคุณภาพของเด็กปฐมวัยที่ต้องใช้ประเมินคุณภาพของเด็กปฐมวัยทุกโรงเรียน

3.2 แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ หากคุณภาพของเครื่องมือโดยการนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 5 คน เพื่อประเมินความสอดคล้องและเหมาะสม (IOC) และหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับครูผู้สอน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1971, p. 160) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา แบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 คะแนนที่ได้จากแบบบันทึกการประเมิน มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3 ปี ถึงอายุ 6 ปี (ก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) (คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562 หน้า 27 - 30) นำมาหาค่าคุณภาพของเด็กปฐมวัย โดยมีเกณฑ์การพิจารณาตามแบบบันทึกการประเมินให้คะแนนดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.00 หมายถึง มีความคิดเห็นคุณภาพของเด็กปฐมวัย ระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นคุณภาพของเด็กปฐมวัย ระดับดี

ค่าเฉลี่ย 0.50 - 1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นคุณภาพของเด็กปฐมวัย ระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ

ค่าเฉลี่ย 0.00 - 0.49 หมายถึง มีความคิดเห็นคุณภาพของเด็กปฐมวัย ระดับต้องปรับปรุง
ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ

4.2 คะแนนที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ สถิติที่ใช้คือ

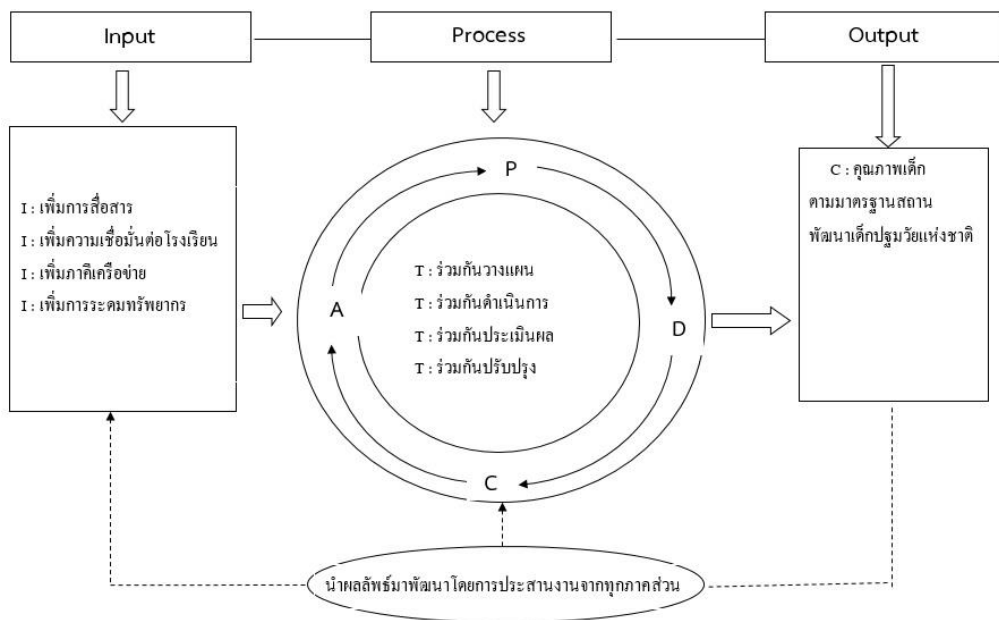
ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ใช้การค่าเฉลี่ยของประชากร และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร วิเคราะห์จากสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่สรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ โดยศึกษาจากการวิเคราะห์ หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และข้อค้นพบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและด้านการจัดการศึกษาปฐมวียโดยนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2562 จากเอกสาร 27 รายการ ได้ตัวแปรทั้งหมด 70 ตัวแปร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ. 2550 – พ.ศ. 2561 จากงานวิจัย 13 รายการ ได้ตัวแปรทั้งหมด 58 ตัวแปร นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อให้ได้ตัวแปรที่ต้องการศึกษาแล้วนำผลที่ได้ไปพัฒนาแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ทำการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ได้ตัวแปรทั้งหมด 37 ตัวแปร รวมทั้งสิ้น 165 ตัวแปร

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ มีดังนี้ กระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ ผู้วิจัยได้นำตัวแปรทั้ง 165 ตัวแปร มาयर่างรูปแบบและคู่มือดำเนินการตามรูปแบบ และได้รับการตรวจสอบจากแบบยืนยันของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ และได้แก้ไข ปรับปรุงรูปแบบและคู่มือการดำเนินการตามรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญได้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ที่ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ 1) เพิ่มการสื่อสาร 2) เพิ่มความเชื่อมั่นต่อโรงเรียน 3) เพิ่มภาคีเครือข่าย 4) เพิ่มการระดมทรัพยากร 5) ร่วมกันวางแผน 6) ร่วมกันดำเนินการ 7) ร่วมกันประเมิน 8) ร่วมกันปรับปรุง 9) คุณภาพเด็ก และ 10) นำผลลัพธ์มาพัฒนาโดยการประสานงานจากทุกภาคส่วน ดังนี้

ภาพ 2 รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ พบว่า คุณภาพเด็กก่อนใช้รูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\mu = 2.23$, $\sigma = 0.55$) และหลังใช้รูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 2.74$, $\sigma = 0.50$) เด็กมีคุณภาพสูงขึ้น 0.51 โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ 1) เด็กมีพัฒนาการสมวัย ซึ่งก่อนใช้รูปแบบระดับดี ($\mu = 2.23$, $\sigma = 0.55$) หลังใช้รูปแบบดีมาก ($\mu = 2.85$, $\sigma = 0.50$) เด็กมีคุณภาพสูงขึ้น 0.60 2) เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสารก่อนใช้รูปแบบอยู่ในระดับดี ($\mu = 2.21$, $\sigma = 0.55$) และหลังใช้รูปแบบอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 2.78$, $\sigma = 0.50$) เด็กมีคุณภาพสูงขึ้น 0.57 และ 3) เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่เหมาะสม ซึ่งก่อนใช้รูปแบบระดับดี ($\mu = 2.20$, $\sigma = 0.55$) หลังใช้รูปแบบดีมาก ($\mu = 2.73$, $\sigma = 0.50$) เด็กมีคุณภาพสูงขึ้น 0.53 ตามลำดับ

4 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ พบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.76$, $\sigma = 0.50$) ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งโดยรวมและทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.80$, $\sigma = 0.50$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน 2) ด้านผลผลิต อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.78$, $\sigma =$

0.50) ผ่านเกณฑ์ การประเมิน 3) ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75$, $\sigma = 0.50$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามลำดับ

อภิปรายผล

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ สรุปได้ดังนี้

1. ผลศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยการวิเคราะห์เอกสารหลักการแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยทั้งภายในประเทศไทยและต่างประเทศ และการสังเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิได้ 165 ตัวแปร แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมคุณภาพเด็กประกอบด้วยพหุองค์ประกอบ เนื่องจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมคุณภาพเด็กนั้นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบด้วยกันหลายประการจึงจะสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร (2561) ได้ทำการวิจัย การจัดการศึกษาที่พึงประสงค์/ชุมชนเมือง เป็นการวิจัยวิธีผสมผสาน (Mixed Methodology) ทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) พบว่า การจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเมือง ประกอบด้วยพหุองค์ประกอบ ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญรวมทั้งสิ้น 4 องค์ประกอบ คือ 1) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ 2) การบริหารอย่างมีส่วนร่วม 3) การจัดแหล่งเรียนรู้ของชุมชน และ 4) การจัดการศึกษาสำหรับทุกคน

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ 1) เพิ่มการสื่อสาร 2) เพิ่มความเชื่อมั่นต่อโรงเรียน 3) เพิ่มภาคีเครือข่าย 4) เพิ่มการระดมทรัพยากร 5) ร่วมกันวางแผน 6) ร่วมกันดำเนินการ 7) ร่วมกันประเมิน 8) ร่วมกันปรับปรุง 9) คุณภาพเด็ก และ 10) นำผลลัพธ์มาพัฒนาโดยการประสานงานจากทุกภาคส่วน แสดงให้เห็นว่า การบริหารอย่างมีส่วนร่วม ส่งเสริมการกระจายอำนาจซึ่งให้บุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้การจัดการศึกษา โดยเริ่มจากปัจจัยนำเข้ากระบวนการบริหารอย่างมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน โดยกำหนดความรับผิดชอบอย่างชัดเจนตรงกับความรู้ ความสามารถของบุคลากรและการบริหารอย่างมีส่วนร่วมสามารถส่งผลถึงคุณภาพเด็กได้โดยตรง สอดคล้องกับ อภิชัย นุชเนื่อง (2552) ศึกษาแบบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษา พบว่า องค์ประกอบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การส่งเสริมให้ชุมชนร่วมพัฒนาโรงเรียน องค์ประกอบที่ 2 การรับรู้และร่วมดำเนินการพัฒนาโรงเรียน องค์ประกอบที่ 3 ความรู้ ความสามารถต่อหน้าที่ องค์ประกอบที่ 4 ความสามารถในการปฏิบัติตนต่อส่วนร่วม องค์ประกอบที่ 5 ความสามารถในการเข้าร่วมดำเนินงาน องค์ประกอบที่ 6 ความเชื่อมั่นและความศรัทธา และ องค์ประกอบที่ 7 ประโยชน์ตอบแทนที่ควรจะได้รับ

3. ผลทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ พบว่า ค่าเฉลี่ยคุณภาพเด็กหลังใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบ แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่มีความเหมาะสมและมีประโยชน์ สามารถนำไปเป็น

แนวทางการบริหารสถานศึกษา ส่งผลถึงคุณภาพเด็กได้ดี สอดคล้องกับ สมใจ ศรีเอี่ยม (2551) ได้ศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราบุรี เขต 2 พบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) มาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราบุรี เขต 2 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งโดยรวมและทุกด้าน แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนมีความพึงพอใจ รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ สามารถนำรูปแบบไปใช้ได้จริง ส่งผลถึงคุณภาพเด็ก สอดคล้องกับ Baksh (1995, p. 150) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและเจตคติในการทำงาน พบว่าโปรแกรมการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจต่อค่าตอบแทน ความผูกพันต่อองค์กรและความพึงพอใจในการมีอิสระในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในงาน ความพึงพอใจในโอกาสที่จะเติบโต และความพึงพอใจหัวหน้างาน การค้นพบสิ่งเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมสามารถเพิ่มระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องกับควรรนำผลการวิจัยนี้ไปกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
2. สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการบริหารอย่างมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็ก เช่น การประชาสัมพันธ์, การระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน, การมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถของบุคลากร และการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา
3. สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและทุกคนในชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษากลยุทธ์และแนวทางการบริหารที่ส่งเสริมคุณภาพเด็กในด้านอื่น ๆ
2. นำประเด็นปัญหาจากการวิจัยสู่การวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารอย่างมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมคุณภาพเด็กให้มากขึ้นและต่อเนื่อง

3. ควรศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กในสังกัดอื่น หรือกลุ่มตัวอย่างจากผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อจะได้ทราบถึงความคิดเห็นในภาพรวมที่มีต่อการบริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. (2562). เอกสารประกอบการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการการศึกษา.
- เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร. (2561). การจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเมือง. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมใจ ศรีเอี่ยม. (2551). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อภิชัย นุชเนื่อง. (2552). รูปแบบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Baksh, A. M. (1995, July). The Relationship Between Participative Management and Job Attitudes. *Dissertation Abstracts International*, 56(1), 351-A.
- Cronbach, L.J. (1971). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970, Autumn). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.
- Likert, R. (1974). The Method of Constructing and Attitude Scale. in *Scaling* Maranell, G., (Ed.). London: Routledge.